A munkaviszony megszűnése

A munkaviszony megszüntetésének kérdésével kapcsolatban foglalkozni kell azokkal az esetekkel is, amelyekben a vállalat felmondási joga korlátozott. Ez a korlátozás természetesen csak az Mt. 29. § c) pontjára, és részben a b) pontjára alapított felmondási okoknál áll fenn, mert fegyelmi úton korlátozás nélkül lehet felmondani a dolgozónak, a kölcsönös megegyezéssel, valamint hozzájárulással történő elbocsájtásoknál pedig nincs értelme annak, hogy a törvény korlátokat állítson fel, mert ezekben az esetekben a vállalat is és a dolgozó is kívánják a felmondást, sérelem tehát a dolgozót nem éri.

A vállalat felmondási joga az alábbi esetekben van korlátozva: Nem lehet felmondani annak a dolgozónak, aki tényleges vagy tartalékos katonai szolgálatra vonult be, és pedig a katonai szolgálat befejezését követő 30 napig.

Nem lehet felmondani a betegállományban lévő dolgozónak a megbetegedéstől számított egy évig, gümőkóros megbetegedés esetén 2 évig, illetve — ha a betegség rövidebb ideig tart — a felgyógyulást követő 15 napig.

Nem lehet felmondani annak, aki ideiglenesen van rokkanttá nyilvánítva; annak, akit külföldi tanulmányútra ösztöndíjjal küldenek ki; de annak sem, akit olyan iskolára vagy tanfolyamra küldenek ki, melyhez a vállalat hozzájárult. Ugyancsak érvénytelen a felmondás a terhes és szoptatós nőnek, és pedig a szülést követő 6. hó végéig; állami gyermekvédő intézetben elhelyezett gyermek anyjának, amig az anya a gyermekvédő intézetben tartózkodik és ezt követő 15 napig, végül annak az anyának sem, akit azért helyeztek táppénzes állományba, vagy azért kapott fizetésnélküli szabadságot, hogy beteg gyermekét ápolja.

Végül korlátozott a felmondási jog a 29. § b) pontja esetén (racionalizálás), mert ezen a címen olyan dolgozónak, aki 4 vagy több családtag eltartásáról gondoskodik, valamint a csökkent munkaképességű dolgozónak csak különösebb indokolt esetben lehet felmondani.

*

A munkaviszony megszüntetésével kapcsolatos körben végül röviden foglalkozni kell a felmondási idő alatti jogokkal és kötelezettségekkel. A fegyelmi határozattal elbocsájtott dolgozóknak ilyen címen semmiféle juttatás nem jár és a munkaviszony a fegyelmi határozat kézbesítésével, ha pedig az ellen fellebbezéssel éltek, az üzemi egyeztető bizottság határozatával végetér.

Más esetekben a felmondási idő 15 nap. Erre az időre a dolgozó munkabérét, átlagkeresetét — ki kell fizetni, viszont a dolgozó is köteles munkát teljesíteni, kivéve, ha az igazgató ezalól felmenti. Ahol a munkaviszonyt a vállalat igazgatója egyoldalúan szünteti meg, ott fel kell menteni a dolgozót a további munka végzése alól. Ha azonban a dolgozó szünteti meg a munkaviszonyt felmondással, úgy az igazgató nem köteles a munkateljesítés alól felmentést adni. De ~~ez~~ a dolgozó kérelmére megengedheti azért, hogy az újabb elhelyezkedésre lehetőséget nyújtson.

A munkaviszony mindig a felmondási idő utolsó napján szűnik meg, és ezt a napot, nem pedig a felmondás napját kell a munkakönyvbe bevezetni.

A felmondás körüli alakiságok tekintetében a leglényegesebb azt megjegyezni, hogy a vállalat az Mt. 29. §-a alapján érvényesen csak írásban mondhat fel és a közlésben meg kell jelölni a felmondás okát. A fegyelmi felmondás — azonnali hatályú elbocsájtás — természetesen ugyancsak mindig írásban történik, míg a kölcsönös megegyezéssel, vagy hozzájárulással történő munka megszüntetése egyszerűen szóval is történhetik. Akinek azonban tévedésből, vagy más okból nem azt írták be munkakönyvébe, mint aminek alapján a felmondás történt, az feltétlenül forduljon az egyeztető bizottsághoz, mert az elhanyagolt munkakönyvekből utóbb sokszor származik sérelem és hátrány.

Dr. Dékány Mihály.

HIREK

Kibővített ülést tartott november 13-án a Hazafias Népfront városi bizottsága, ahol dr. Zákonyi Ferenc, az Országos Műemléki Tanács részéről ismertette a vár restaurálásának tervét.

A Gép- és Vegyesüzem szakszervezeti bizottsága november 20-án, szerdán délután 2 órakor a Ferenc- és az Ernő-bánya párthelyiségében tartja meg évi szakszervezeti gyűlését. Ezúton is szeretettel várja és meghívja a bizottság a tagságot.

Új húsbolt nyílt a háztartási bolt mellett. A korszerűen berendezett üzlet különösen a háziasszonyoknak volt örömére, mert ezzel több húsbolt van városunkban.

Október 19-én és 20-án, majd november 3-án Budapesten lezajlott vegyipari kulturális seregszemle eredményeként a péti színjátszócsoport és zenekar első helyen, az énekkar pedig a második helyen végzett. A Vegyipari Szakszervezet központja levélben fejezte ki köszönetét, a csoport sikeres szereplésáért.

Ebben az évben több mint 9000 forintot költöttek a Péti Nitrogénműveknél szepirodalmi könyvek vásárlására.

A november 17-re hirdetett országos állat- és kirakodóvásár városunkban elmarad. Helyette majd november 24-én, vasárnap tartják meg, melyre vészmentes helyekről, szabályszerű járlattal, mindennemű állat felhajtható.

A szakszervezeti bizottság megkapta azt a 4 üdülőjegyet, amelylyel az arra rászoruló iskolás gyermekek egyhónapos üdülésben részesülnek. Ez idő alatt a tanulásban nem lesz fennakadás, mert az üdülőben tovább folytathatják tanulmányaikat. Két darab jegyet Tóalmásra, egyet Kőszegre, egyet pedig Ormánypusztára kaptak.

A szakszervezeti nőbizottság kezdeményezésére a Péti Nitrogénműveknél is központi mosodát hoznak létre. A mosoda részére szerdán már megvásárolták a mosógépet.

Közérdekű közlemények

A dolgozók betegségi biztosítására vonatkozó egyes rendelkezések módosítása

(Az 1957. évi 60. számú törvényerejű rendelet.)

A táppénz a munkabér 65 százaléka. A hosszabb ideig munkaviszonyban álló dolgozók táppénzét a Minisztertanács a munkabér magasabb százalékában is megállapíthatja.

A dolgozók betegségi biztosítására vonatkozó rendelkezések módosítása. (66/1957. (X. 29.) Korm. számú rendelet.)

Az a dolgozó, aki ugyanannál a vállalatnál a munkáltatónál, két éve megszakítás nélkül munkaviszonyban áll, — továbbá az a dolgozó, aki a két évi megszakítatlan munkaviszonyt áthelyezés folytán nem tudta ugyanannál a munkáltatónál eltölteni, 75 százalékos táppénzre jogosult.

Azt a dolgozót, akinek táppénzre való igénye a munkaviszony megszüntetését követően merül meg, az egyéb feltételek fennállása esetén is csak 65 százalékos táppénz illeti meg, éppen úgy, mint a javító-nevelő munkára ítélt, vagy mint a magánmunkáltató alkalmazásában álló dolgozót.

A munkabér 75 százalékát tevő táppénz jár a fegyveres testületek hivatásos vagy továbbszolgáló állományából önhibáján kívül leszerelt személynek is.

Az időleges rokkantsági járadékról rendelkező jogszabályok azok, amelyek a betegségi biztosítás szolgáltatásaira való jogosultságot szakszervezeti tagsághoz kötik, hatályukat vesztették.

Mezőgazdasági termékek, vasuton, tehergépjárművel történő szállítása

(67/1957. (XI. 1.) Korm. számú rendelet.)

Az üzérkedés megakadályozása és felderítésének megkönnyítése érdekében az élelmezésügyi miniszter a földművelésügyi miniszterrel a közlekedés és postaügyi miniszterrel egyetértésben a közellátás szempontjából fontos egyes mezőgazdasági termékek (termények, gyümölcs, zöldség, állat, állati termék, must és bor) meghatározott területről más területre vasúton, hajón, vagy tehergépjárművel való szállítását meghatározott időszakra rendelettel megtilthatja, korlátozhatja, vagy engedélyhez kötheti.

A közlekedés és postaügyi miniszter az élelmezésügyi miniszterrel a belügyminiszterrel egyetértésben a mezőgazdasági termékek tekintetében magánszemélyeknek a felsorolt közlekedési eszközökön történő árú szállítást abhoz a feltételhez kötheti, hogy a fuvarlevélen a feladó, illetőleg a tényleges átadó személyi igazolványának a számát feltüntetni kötteles.

Szabó-varró tanfolyam

A szakszervezeti nőbizottság szabó-varró tanfolyamot indít, erre már eddig 35 jelentkező van a vállalatnál dolgozó női munkavállalók közül. A szabó-varró tanfolyam résztvevői részére a szakszervezet egy Csepel varrógépet vásárolt 2500 forintért. A tanfolyamot a sportklub helyiségében akarják megtartani. De addig nem tudják beindítani a tanfolyamot, míg a helyiség fűtése nem szabadul.

Olyan könyv kerül most az olvasó kezébe, amely magyar nyelven és nálunk most jelenik meg először, de a munkásmozgalom veteránjai előtt nálunk sem ismeretlen. A hármasregény 1929-ben, a Magyar Tanácsköztársaság bukása után 10 esztendővel a Szovjetunióban jelent meg, főhőse Kovács Péter ifjúmunkás, aki az első világháború idején bekapcsolódik a munkásmozgalomba, résztvesz az őszirózsás forradalomban, végigharcolja a taácsköztársaság híres, felvidéki hadjáratát, ott a győzelmeknél, s tanúja az árulás folytán bekövetkezett szörnyű szolnoki csatavesztésnek. Szép és igaz könyv Illés regénye. Úgy ír a tanácsköztársaságról, mint ahogyan mindmáig soha senki. Bátran szembenézve a hibákkal, de büszke szívvel, mély tűzzel, szenvedéllyel. Ez tette szinte egycsapásra világhírűvé a művet és szerzőjét.

A könyv tartalmának megismertetése céljából néhány részletet közlünk Illés Béla: Ég a Tisza című könyvéből.

Illés Béla:

ÉG A TISZA

A Tisza hídján

Kovács Péter vöröskatona, öthetes gyógykezelés után egészségesen jött ki az ujpesti Károlyi-kórházból. Pár perccel múlt el a déli tizenkét óra, amikor az utcára lépett. A sapkáját levette, hogy a Duna felől jövő langyos szél szabadon érje betegség után is életpiros arcát. Bal kezével hátrasimította sötétszőke haját, és anélkül, hogy különösebb oka lett volna rá, elnevette magát, két fehér, egészséges fogsort mutatva a szembejövőknek. Ahogy lassan elindult a laktanya felé, diókbarna szemét tágranyitva, bámulta a várost. Ebben a percben nagyon jól érezte magát: erős volt, fiatal és egészséges.

Három órával később csak egy paraszthajszál választotta el a haláltól. Hogy szavamat össze ne zavarjam: Péter június huszonegyedikén jött ki a kórházból, a magyarországi proletárforradalom negyedik hónapjában.

Hajnaltájt félórás sebes eső mosta végig a várost. A nap már felszárította az eső nyomát, de még csak vékonyan porzott az út a kocsikerekek alatt. A Duna felől friss levegőt hozott a szél. Péter szembenézett a széllel, élvezte, nevetett rá, játszott vele. De amint kiért az Árpád útra, alábbhagyott a jókedve, mert akárhogy is bámult, sehogy sem ismert rá a városra, melyet május elseje óta most látott először. A házak mind a régi helyükön állnak, a villamosok is a régi sineken futnak, hanem az emberek... Kutya legyek — gondolta Péter —, ha nem úgy mennek, mintha mindegyiknek az orra vére folyna.

A villamosokon fürtökben lógnak az utasok. Talán azért forognak olyan lassan a kerekek. A házakon majd mindenütt ott lobogtak még a májusi zászlók, de az eső lemosta, a nap kiszítta friss, piros színüket. Az egész város fáradt volt és rosszkedvű.

A laktanya kapujának támaszkodva, békésen pipázott két idősebb vöröskatona.

— Hová, hová? — kérdi az egyik, az öreg Lipták.

— A zászlóaljirodába megyek, jelentkezni. Ma jöttem ki a kórházból.

— Egészségesen?

— Egészségesen.

Péter csodálkozva nézett a szürkülő bajszú katonára, aki legényesen félrecsapta sapkáját és keményen összeharapva meggyfa-pipaszárát, hátával a kaput támogatta.

— Ne tréfáljon, Lipták elvtárs!

— Na-na. Nem vagyok én tréfacsinálló. Oszt ha éppen olyan nagyon akarja, be is mehet a laktanyába az elvtárs, csak éppen, hogy senkit se találj bent, mert a főhadnagy úr minden épkézláb embert elvitt sétálni. Csak minket hagyott itthon, hogy vigyázzunk, össze ne dűljön a fal.

— A zászlóaljparancsnok elvtárs kivitte az egész zászlóaljat harctéri gyakorlatra — magyarázta a szót a másik katona. — Csak holnap délelőtt jönnek haza. Addig az iroda is zárva van, csak mi vagyunk itthon ketten, maródiak.

Péter nem volt éhes, de mert valamivel csak agyon kell ütni az időt, bement egy vendéglőbe és megevett két tányér tököt. Evés közben eszébe jutott, hogy legokosabb lesz, ha fölmegy a városházára Pojtekhez.

A városháza előtt eleven volt az élet. A kapun sűrűn igyekeztek ki- és befelé az emberek. Az erkélyre hatalmas, égővörös zászló volt kitűzve. Fegyveres vörősőr járkált föl s alá a ház előtt. Péter pár percre megállt — nézni, élvezni az elevenséget. Valahonnan a Duna irányából, nem is túlságosan messziről, ágyúdörgés hallatszott.

— Valami újfajta ágyút találtak fel, azzal kísérleteznek — magyarázta egy villamosra váró szemüveges, nyurga ember a várakozó néppnek.

Péter fürgén ment föl az első emeletre, de ott megállott: hirtelenében nem tudta, hol keresse Pojtek szobáját. Még mielőtt megkérdezhette volna, merre kell menni, mintha csak az ő kedvéért történne, sietve, vagy még inkább szaladva jött le a lépcsőn, a második emeletről Pojtek.

— Pojtek!

Pojtek azonban meg sem állott.

— Te vagy az? — kérdezte zavartan és már sietett is tovább. Péter utána. — Valami nincs rendjén — tudta rögtön. Pojtek a folyosó végén, egy nagy ajtó mögött tűnt el. Szó nélkül, köszönés nélkül sietett át a nagy, homályos előszobán és kopogtatás nélkül nyitott be egy szárnyas ajtón. Péter mindenütt a nyomában és csak akkor tudta, hogy hova mennek, amikor már bent is voltak a direktórium elnökénél. Péterrel szemben, a nagy íróasztal mögött, bőr-karosszékben ült a direktórium elnöke, mellette telefonkagylóval a kezében — mint mindig, most is kék munkásingben — Potyondi állott. Pojtek valamit magyarázott az őszhajú elnöknek — olyan hangon, mintha egy századnak vezényelne — és mégis nehéz volt megérteni a szavát, mert közben Potyondi is ordított a telefonba. Még négy-öt ember volt a szobában és azok sem voltak éppen csendben. Péter ki akart menni, de Pojtek rászólt:

— Várj! Még azt sem tudod, hogy hova kell menned és máris szaladsz. Rohanj a laktanyába és nézd meg, igaz-e, hogy az a... igaz-e, hogy üres a laktanya?

— Igaz. Onnét jövök. Az egész zászlóalj kivonult gyakorlatozni.

— ... az anyjukat!

Potyondi az asztalra vágta a telefonkagylót. — A központ a nemzeti szociáldemokráciát éltet. Nem kapcsol!

Egy magas, szélesvállú, szőke munkás — a forradalmi törvényszék elnöke — nyugodt hangon mondta:

— Szociáldemokrata ellenforradalom.

— De elvtárs! — szólt rá szemrehányóan az őszhajú elnök. — Meg kell adni a jelt a gyári zászlóaljaknak — folytatta csendesebben.

— Hát nem érted? — csapkodta előtte ököllel az asztalt Pojtek. — Nem érted, hogy megállapodás szerint a gyülekezőjelet a Mauthner-gyár szirénája adja meg és a Mauthner-gyár udvarán van a gyülekezés. És éppen a Mauthner-gyár van az ellenforradalmárok kezén...

— Az előbb azt mondtad, hogy a monitorokról lövik a várost...

— Ez igaz. A monitorok lövik a várost, de a Mauthner-gyár is az ő kezükben van. A Mauthner-gyárban van a tűzoltólaktanya, ott fegyver is bőven akad, szóval ez a nagyobb baj!

— Hm.

— A mi kötelességünk, elvtársak — szólalt meg most egy kicsi, csúnya, piszokszín arcú, ferdeszájú ember, Fellner párttitkár —, a mi kötelességünk a városházát megvédeni. Be kell csukatni a kapukat...

— Marha! — ordított rá Potyondi.

— Időt kell nyerni, elvtársak — mondja Pojtek. — Én lemegyek a Mauthner-gyárba, meggátolni, hogy támadásba kezdjenek, még mielőtt mi lábra állhatnánk. Akárhogy is, össze kell gyűjteni a munkásokat. Fegyver bizonyosan van a laktanyában.

Potyondi helyeslően bólintott.

— Megcsináljuk — mondta.

— Te velem jössz — fordult Pojtek Péterhez és feleletre sem várva, indult. Péter csak a kapuban érte utol.

(Folytatjuk)